

majdnem teljesen állandósul; továbbá, a veszettség-vírus fertőző képességének erősödését és állandósulását fiatal nyulakról fiatal nyulakra továbboltogatásokkal jóval rövidebb idő alatt lehet elérni, mint ha a továbboltogatásokat különböző korú nyulakon végezzük. (Bővebben közöljük.)

Th an K á r o l y r. tag Dr. M u r a k ö z y K. műgyetemi tanársegéd következő két dolgozatát mutatta be:

1. *A nitrogénoxid és ammoniak keverékének eldurranásánál keletkező termékekről.* Muraközy az 1884. május havában közzétett munkáját folytatva, a következő eredményhez jutott. A két gáz elégésénél keletkező termék víz és nitrogén, azonfeül hidrogén, ha ammoniak, — és oxigén, ha nitrogénoxid volt az elegyben fölösleges mennyiségben. A keverék eredeti alkotórészei közül bomlatlanul nem marad semmi vissza, ha az elektromos szikra hatására eldurranás jön létre, de nem képződnek a nitrogénnek magasabb oxidjai sem. A

nyomás nem hat a keletkező termékek minőségére, de nagyobb nyomás alatt tökéletesebb az átalakulás. Közönséges nyomás alatt az elektromos szikra csak oly keveréket durrant el, melyben nem több mint $\frac{3}{4}$ rész nitrogénoxid, vagy az ammoniakból nem több mint $\frac{8}{5}$ rész van.

2. *A nitrogénoxid és ammoniak egymásra való hatása közönséges hőmérsékletnél.* G a y - L u s s a c »Sur les Combinaisons de l'azote avec l'oxigène« című értekezésében azt állítja, hogy a két gáz egyenlő térfogatából készült keverék térfogata egy havi állás alatt felére apadt le. Muraközy kísérletei azt bizonyítják, hogy a keverékben, ha a két gáz száraz és tiszta, bármily arányban van is elegyítve, egy évi állás alatt sem észlelhető semmi változás.

A higanyoszlop és üvegfal között levő diffúzió egy év alatt mindazáltal létrehoz valami térfogat-változást, még pedig térfogatkisbebedést.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

VII. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1886. nov. 17-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Titkár jelentést tesz a forgó tőke pénztári állásáról október hó végén. — Tudomásul vétetik.

Titkár emlékeztetébe hozva a választmánynak azon régibb határozatát, hogy a természettudományok egyes ágaiból 10—15 előadásra terjedő összefüggő s az illető tudományág sarktételeit magyarázó ciklusok tartását lépteti életbe, jelenti, hogy Ilosvay Lajos a chemiai ciklus megtartására készen van s előadásait legközelebb megkezdheti. — A választmány örömmel üdvözlí Dr. Ilosvay Lajos urat e vállalkozásában, melylyel a népszerű ciklusok eszméjének megvalósítást megkezdí. A választmány egyszersmind kifejezi, hogy ez előadások éppen úgy díjtanok mint a Társulat másnemű előadásai.

Titkár jelenti, hogy a California Academy of Sciences San Francisco, meg a kiewi természettudományi társulat csereviszonyra szólítja fel társulatunkat. — A választmány mindkét ajánlatot elfogadja s a könyvtárnokot megbizza, hogy a nevezett társulatokat erről értesítse.

A jegyző előterjeszti a könyvtárba a mult választmányi ülés óta beérkezett ajándékokat: H. Conventz, Die Flora des Bernsteins,

a szerző nevében ajándékozta Dr. Staub M.; — Dr. Horváth Géza a következő 8 munkát ajándékozta: G. Caruso, L'ulivo e i sistemi di amministrazione rurale; — Le macchine seminatrici al concorso internazionale di Pisa nell'anno 1880; — Sulla potatura verde della vite; Sul governo dei vini; — Sulla maturazione di alcune varietà di uve coltivate nella pianura Pisana; — Ricerche sul costodi produzione del grano nella pianura Pisana; — Luigi Ridolfi, La prima campagna contra la Peronospora della vite in Toscana; Fr. Lawley, Della diversa assitudine de talune delle varietà di viti nostrali in rapporto al diverso modo di coltivarle. — Dr. Bernát István miniszteri titkár a következő 16 munkát ajándékozta: Jelentés Nagy-Britanniában és az Észak-Amerikai Egyesült-Államokban tett tanulmány-útrjáról; — H.W. Wiley, Diffusion, its application to sugarcane; — Experiments with diffusion and carbonatation at Ottawa, Kansas of 1885; — The northern sugar industry; — The sugar industry of the United States; — Investigation of the scientific and economic relations of the Sorghum Sugar Industry; — Dr. G. Vasey, The Grasses of

the United States; — P. Collier, Cornstalk and Sorghum Sugar; — H. I. W. Johnston, On Sorghum Sugar; — Thirteenth annual report of the board of trustees of the Ohio state University; — Report upon the Condition of Crops sept. 1. 1880; — University of California, Report, College of Agriculture 1879, 1880, 1881, 1883, 1884.

Titkár elszomorodással jelenti, hogy a múlt választmányi ülés óta 2 örökítő és 13 rendes tag elhunytáról értesült; az örökítő tagok közül elhunyt Nikl Mihály birtokos Budapesten, ki Társulatunknak 1874 óta volt egyik legbuzgóbb tagja s nemcsak folyvást érdeklődött Társulatunk minden működése iránt, hanem a természettudományok művelésére s Társulatunk pártolására másokat is serkentett; továbbá elhunyt Szentandrassy Lajos birtokos Eperjesen, ki 1877-től volt Társulatunk alapító tagja. A rendes tagok közül elhunytak: B. Augusz

Imre Szegárdon, Csihás Antal hivatalnok Budapesten, Erődsi Sándor M.-Vásárhelyen, Jankó József járásbíró M.-Radnán, Leszczinszky László mérnök Zomborban, Nagy Zsigmond hivatalnok Parajdon, Naiszbacher Mihály jegyző Duszokon, Dr. Pápass Ödön orvos Kúteleken, Schönflugg Antal m. főmérnök N.-Károlyban, Dr. Szabadfy János m. főorvos Szombathelyen, Dr. Szűts Sámuel főorvos Deésen, Tanárky Gyula gazdasági tanácsos Budapesten, Dr. Zlamál Vilmos m. k. osztálytanácsos Budapesten, ki Társulatunknak alapításától, 1841-től fogva volt tagja. — Szomorú tudomásul szolgál. Kilépéseket bejelentették ketten. — Tudomásul van.

A jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottak névsorát. — Az ajánlottak mindannyian, szám szerint 15-en megválasztottak; velők a tagok létszáma, a veszteségeket levonva, 5791 lett, kik között 145 alapító és 103 hölgytag van.

VIII. SZAKÜLÉS.

1886. nov. 17-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

18. Dr. Primics György »Geológiai megfigyelések a Csetrás-hegység területén« czímen előterjesztette mult nyári kutatásának eredményeit. Vázolva a Csetrás-hegység földrajzi fekvését, leírja általános geológiai állapotait, részletesebben ismertetve Boicza, Nádfalva, Herczegány, Porkura, Kriscsor, Ruda és Valisora környékét, kiemelve és bemutatva az egyes helyekre jellemző kőzeteket s meghatározva a geológiai korszakot, melybe tartoznak. Eredményeit a következő pontokban foglalja össze: A Csetrás-hegység geológiai alkotásában részt vesznek 1. a trahitos kő-

zetek tufáikkal és breccsiáikkal; — 2. a melafiros kőzetek, mint augitporfirrok, tömör diabasz-porfiritek, mandulakövek, melafir-tufák és melafirbreccsiák; — 3. porfirrok, nevezetesen kovarcporfirrok, valamint kvarcitos, kaolinos és felzites módosulataik; — 4. szirtes mészkövek; — 5. a kárpáti homokkő csoportjába tartozó üledékek alsó, középső és felső tagjai; — 6. mediterránkorú üledékek, nevezetesen vörösszínű palás agyagok, laza homokkővek és konglomerátok. — Előadja végre mindezeknek egymáshoz való viszonyos helyzetét, teljes geológiai képét vázolja az említett területnek.

LEVÉLSZEKRÉNY.

KÉRDÉSEK.

(67.) Mi az az anyag, a melylyel az óra számlapját bevonják, s az sötétben világít? B. K.

(68.) Kérem zásvés értesítését, mi a neve az itt küldött ásványnak, s vajjon hasznos-e, vagy értékelen? D. J.

(69.) E napokban hallottam, hogy a fillokszéra kipusztítására az eddig ajánlott (a legtöbb esetben igen drága) ellen, illetőleg pusztító szereket hatásában felülmúlja, és egész hatásosnak bizonyult a friss

szőlőtörkölyvel való trágyázás. Lehetséges-e az, hogy a törköly anyagában még visszamaradt szőlőcukor erjedéséből származott szénsav elegendő volna a fillokszéra megölésére? Egyáltalán van-e értelme ilyenmű kísérletnek? J. G.

(70.) Melyek azon fontosabb növények, melyeknél a beporzás feltűnően jelentkezik? — Melyek azon szakkönyvek, melyekből ezekről és a rovarok által való beporzásról bővebb értesülést meríthetnék? B. A.

FELELETEK.

(59.) Vasvármegyében a Sorok melléki falvakban, s a szomszédságban is, a *Campánula rapunculoides* L. növény nevezetik *Szt.-László füvének*. Ezen elnevezést azonban csakis a műveltebb osztálytól hallottam ez ideig; a köznép, úgy látszik, mitsem tud róla.

MÁRTON JÓZSEF.

(60.) Az árpaszemekből kibújt molypillék a *Gelechia cerealella* nevű fajhoz tartoznak. Ez igénytelen külsejű molypille barnás fejú, sárgás fehér hernyói nemcsak az árpa, hanem a többi gabonaneműek szemében is szoktak élni s a szemek belső lisztes tartalmával táplálkoznak. Minden gabonaszemben csak egy-egy hernyó tartózkodik és miután a szem belsejét felemészte, a héjában bábozza be magát. A bábból kibúvó molypille a gabonaszem végén levő kerek nyíláson, melyet még hernyó korában rágott ki, hagyja el a különben ép külsejű szemet.

A molylepett gabonát tanácsos a magtárból minél előbb eltávolítani és vagy megőröltetni vagy másképen felhasználni. A kártevő rovarok irtására ajánlható a megátadott gabonaszemeket sütőkemenczében 41° R.-nyi hőségnek kitenni; ekkora hőfoknál a szemekben levő hernyók és bábok elpusztulnak, a nélkül hogy a szemek csiraképességüket elvesztenék.

H. G.

(65.) Hogy vajjon a »büdös mezei poloska« hasznos-e vagy káros-e, e kérdésre csak akkor lehetne egész határozottsággal felelni, ha tudnók, hogy melyik poloskafajt érti a kérdező. Százakra megy ama poloskafajok száma, melyeket a laikus бүдös mezei poloskáknak szokott nevezni. Gazdasági szempontból ítélve, ezeknek legnagyobb része sem káros, sem hasznos. De vannak egyes fajok, melyek néha nagy mennyiségben felszaporodván, valósággal kártékonyak; mint pl. a káposztaféleben és más keresztes növényeken élő Eurydema-fajok. Viszont ismét vannak olyan fajok, melyek más, esetleg kártékony rovarokkal táplálkoznak s azoknak pusztításával az embernek hasznára válnak; ilyenek az Asopina alcsalád összes fajtái, melyek e miatt kiméletet érdemelnek.

DR. HORVÁTH GÉZA.

(66.) Borbás Vincze úr a Természettudományi Közöny 1886. novemberi füzetében (492. oldal) kérdezi, hogyan ragozunk az állatok és növények autoros neveit.

Az állat- vagy növénynevét egy *jégy*, mely arra való, hogy abból kétségtelenül megtudjuk, miről van szó. A név lehet ugyan egy-, két-, soktagú (pl. »Anthidium florentinum Fabr.«, »Anthidium lituratum Panz. var. scapulare Latr.«), de valóságában csak egy az, mert a tagok csak együtt véve jelölik meg a szóban forgó állatot vagy

növényt. Am tessék a »Symphytum«-ból vagy az »Ottomanum«-ból vagy éppen a »Frivaldszky«-ból kiokoskodni azt, a mit e három együtt, t. i. Symphytum Ottomanum Friv.-mond. Ez utolsó példában nincs is a növénynek három neve, t. i. génusz-neve, fajneve meg autorneve, a mint Borbás úr szerint különösen a botanikusok egy része gondolja, hanem igenis csak a növény génusza, fajja, autorja nevezetik meg. Más a három név, pl. Rana fusca Roesel, Rana muta Laur, meg Rana alpina Fitzinger; ezek külön-külön is csak arra az egy békára vonatkoznak, ezek a synonymák. Az autoros nevekben birtokviszonyról szó sincs, mert hiszen a Symphytum Ottomanum Friv. nem azt mondja, hogy Frivaldszky tulajdona ez a Symphytum, hanem igenis azt, hogy Frivaldszky nevezte így el.

Borbás úr kérdésére ezek után egyszerű a felelet, *Symphytum Ottomanum Friv.-t* kell írunk a javasolt módok helyett.

SCHMIDT SÁNDOR.

(66.) A növények és állatok autoros latin nevét változatlanul meg kell tartani: *Symphytum Ottomanum Friv.-nak levelei* stb.; vagy magyarul: a *Frivaldszky-féle Symphytum ottomanum-ot* stb. Tertium non datur.

T. E.

(66.) Az állatok és növények autoros neveinek ragozásánál véleményem szerint abból a vezérelvből kell kiindulnunk, hogy *kényszerítő okok nélkül* ne hagyjuk el a nemzetközi írásmódot, illetőleg szórendet, és ne szakadjunk el a világirodalomban általánosan bevett és elfogadott szokástól. Egyenesen kijelentem ennél fogva, hogy B. V. úrtól alternative ajánlott kétféle írásmódot feleslegesnek s egyúttal helytelennek tartom. Helytelennek tartom nemcsak a szaktudomány, de a magyar nyelv szempontjából is.

A ki azt írja »*Symphytum ottomanum-ot Friv.*« az megbontja a nemzetközi szórendet, a nélkül, hogy a magyar nyelv és szófűzés szellemében cselekednék; mert hogy az accusativus rag után mit keresne és hogyan volna olvasandó a magános árvaságra jutott autornev, azt nem bírom kitalálni.

A másik elfogadható írásmód B. V. úr szerint ez volna: »*Friv. Symphytum ottomanum-át*«, a mi szerinte azt jelentené, hogy »Frivaldszky *Symphytum ottomanum-át*«. A kinek grammatikai érzékenysége ilyen szórendet követel, annak, ha következetes akkar lenni, még a fajnév helyét is meg kellene változtatnia, mert a magyar nyelvben nem a melléknév, hanem a főnév veszi fel a ragot. Nem irhatnám tehát »*Symphytum ottomanum-ot*« vagy »*Viola odoratá-nak*«, mert magyarul sem írjuk

»ibolya szagosnak«, de »szagos ibolyának«. Hát még ha a faj valamely személyről vagy tárgyáról van elnevezve, pl. *Ablepton Treforti Friv.* vagy *Hieracium Tatrae Grieseb.*! Ha helytelen az »*Ablepton Treforti Friv.*-ért« vagy a »*Hieracium Tatrae Grieseb.*-nak«, akkor legalább is épen olyan helytelen a *Friv. Ablepton Treforti-ért* vagy a »*Grieseb. Hieracium Tatrae-nak*«, mert — mint B. V. úr is mondja — a birtokos nem veheti fel a ragot, hanem csak a birtok. A logika tehát azt követelné, hogy a B. V. úrtól helytelennek tartott szokásos írásmód helyett így írjunk: »*Friv. ottomanum Symphytum-át*« »*Friv. Treforti Ablepton-áért*«, »*Grieseb. Tatrae Hieracium-ának*«. Ez volna azután az igazi felfordult világ!

Az autornévnek a genusz-név elé való helyezése mellett B. V. úr azt hozza fel, hogy valamely állat vagy növény neve után álló autor a birtokos, hogy tehát az autornév mindig a genitívusban áll. *Symphytum ottomanum Friv.* magyarra fordítva szerinte azt jelenti: Frivaldszky öz-
mán nadálytője. Ez tévedés. Az autornév nem a genitívusban, de mindig a datívusban áll; tehát *Canis familiaris Linnaeo*, nem pedig *Linnaei*. A datívus itt azt jelenti, hogy az a bizonyos állat Linnének (azaz Linné felfogása szerint) *Canis familiaris*, de nem azt, hogy Linnének a *Canis familiaris-a*. Ezt a datívust különben igen jól ismerik kivált a fajgyártó zoológusok és botanikusok, a kiknek legfőbb vágyuk abban szokott állani, hogy a kedves »mih« vagy »nobis« szócskát valamely új faj neve mellé írhasák.

Az autornév L i n n é óta igen lényeges és elválaszthatatlan kelléke minden tudományos állat- vagy növénynévnek, mert csak ez adja meg az illető névnek úgy szólván a kellő hitelességet. Ha egyszerűen csak azt írrom: *Symphytum ottomanum*, ez alatt az ozmán birodalomban tenyésző akármelyik *Symphytumot* érthetem. De ha hozzátéveszem az autor (*Friv.*) nevét, avval határozottan megjelölöm azt a bizonyos fajt, a melyet Frivaldszky Imre az *ottomanum* néven leírt. Sőt még abban az esetben is, ha a közönségesebb és ismeretesebb fajok latin nevét az autornév elhagyásával írjuk, mindig értődik az autor neve. Pl. ha egyszerűen csak azt írjuk: *Viola odorata*, még akkor is mindenki tudja, hogy az elhallgatott autor itt Linné, mert e nevet különben akármelyik szagos ibolyafajra lehetne alkalmazni. Nem tévednek tehát azok, a kik úgy gondolkoznak, hogy valamely állat vagy növény tudományos neve három lényeges részből áll, u. m. a nemzetség (genus), a faj (species) és az első

leíró (autor) nevéből, és hogy bizonyos állat- vagy növényfaj pontos és szabatos megjelöléséhez ez a három név okvetetlenül szükséges.

A B. V. úrtól elfogadhatónak tartott írásmódok közül nézetem szerint egyik sem helyes és egyik sem felel meg se a szak-tudomány, se a magyar nyelv követelményeinek. Igaz, hogy posztitívus nyelvünk törz-
szökös sajátágánál fogva helytelen a rag-nak az autornévhez való függesztése is; de ez a kisebbik rossz, mert így legalább megtartjuk a nemzetközi szokást, még pedig a magyar nyelvérzéknek minden nagyobb sérelme nélkül. Én a magam részéről nem látok abban semmi főbenjáró nehézséget, hogy a ragot az autornévhez függesztjük. Ha nincsen semmi megütközni való azon, hogy valaki »5° C.-t« vagy »10° R.-nak« ír, akkor nem gáncsolhatnak bennünket sem, a kik »*Symphytum ottomanum Friv.-t*« vagy »*Cynips hungarica Hart.-ot*« írunk.

Az »5° C.-t« is gyakran olvassák, úgy a mint az írva van, t. i. »öt fok Celsius-t«, a nélkül hogy ezen valaki fennakadna, ám-bár minden esetre korrektebb, ha »öt Celsius-fokot« vagy »öt Celsius-féle fokot« olvasunk. Így vagyunk az autoros állat- és növénynevekkel is. A kinek grammatikai lelkiismeretét sérti a »*Symphytum ottomanum Friv.-t*« így olvasni: »*Symphytum ottomanum Frivaldszky-t*«, ám az olvassa így: »*Frivaldszky-féle Symphytum ottomanum-ot*«; de azért tartsuk meg az eddig használt írásmódot és ne bolygassuk a nemzetközi tudományos nomenklaturának Linné óta megállapított és általánosan elfogadott szórendjét. Erre nincsen sem szükség, sem kényszerítő ok. DR. HORVÁTH GÉZA.

(67.) Az órák lapját világitó festékekkel vonják be, a melyről kimerítő közleményeket adtunk a Term. tud. Közl. 14-ik köteténk 157, 15-ik kötetének 365 lapjain és Népszerű Előadások 38-ik füzetében, Ring: »A világitó köről és festékről. Tessék azokat elolvasni. L. I.

(68.) A beküldött ésvány *haematit*, vas-oxid, a mely kristályos palák kvarczit-telérjeiben és lencséiben igen gyakori; egyike a legjobb és legbecsebb vasérczeknek, mert sokszor 70—80 százalék vasat is ad. Bővebben olvashatni róla M a d e r s p a c h »Magyarország vasércz-fekhelyei« és K e r p e l y »Magyarország vaskövei és vas-terményei« című munkákban. L.

(69.) Dr. H o r v á t h G é z a úr a napilapokban megfelelt a kérdésre; t. i. hogy az idevágó kísérletek nem vezettek kellő eredményre, s így a kísérleti állomáson be is szüntetik jövődöre az e nem-beli kísérleteket. L. I.

METEOROLÓGIAI ÉS FÖLDMÁGNESSEGI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN,

1886 NOVEMBER HÓNAPBAN.

A.

Nap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban				Páramonyás milliméterben				Nedvesség százalékokban				Csapadék milli-méterben
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép	
1	758.4	757.9	758.2	758.2	-1.4	9.2	1.4	3.1	4.0	4.2	4.1	4.1	64	48	82	75	
2	58.5	58.5	59.0	58.7	-0.8	10.0	3.4	4.2	4.0	5.2	4.3	4.5	92	57	73	74	
3	60.2	61.1	61.5	60.9	-0.6	9.0	2.6	3.7	4.1	5.4	4.6	4.7	92	63	82	79	
4	60.6	57.0	54.9	57.5	-0.6	6.2	3.4	3.0	3.6	3.8	4.3	3.9	81	53	73	69	
5	53.3	51.0	48.9	51.1	2.3	7.4	3.4	4.4	4.0	4.7	4.5	4.4	74	61	76	70	
6	45.5	44.0	44.2	44.6	2.6	11.6	9.0	7.7	4.4	4.8	6.1	5.1	79	47	71	66	
7	44.7	45.5	44.8	45.0	7.0	8.6	9.0	8.2	6.4	7.4	8.0	7.3	85	89	93	89	● 3.3
8	45.0	45.4	45.4	45.3	11.8	19.4	15.2	15.5	8.3	8.2	8.9	8.5	81	49	69	66	
9	43.5	41.6	41.6	42.2	10.1	15.3	13.0	12.8	8.4	9.1	9.7	9.1	91	70	88	83	● 1.2
10	43.6	44.8	46.7	45.0	9.4	12.0	9.1	10.2	8.6	9.2	7.3	8.4	98	89	86	91	
11	47.3	46.9	47.1	47.1	7.1	13.0	11.6	10.6	7.4	8.8	8.0	8.1	99	80	79	86	
12	47.0	45.7	44.7	45.8	4.8	13.2	12.2	10.1	6.0	8.6	8.8	7.8	94	76	84	85	● 2.6
13	45.5	43.9	41.2	43.5	8.0	11.0	10.4	9.8	7.3	9.3	9.2	8.6	92	95	98	95	● 12.3
14	40.3	39.7	39.3	39.8	9.0	11.2	5.8	8.7	8.3	8.0	6.5	7.6	97	80	94	90	
15	40.4	43.0	46.7	43.4	8.1	10.4	7.9	8.8	6.0	4.9	5.9	5.6	74	52	73	66	
16	47.4	47.8	48.8	48.0	7.0	11.2	7.4	8.5	6.1	6.1	6.3	6.2	81	61	82	75	
17	49.3	48.9	47.8	48.7	6.4	8.8	7.1	7.4	6.4	7.4	7.2	7.0	90	88	96	91	
18	45.3	45.7	46.5	45.8	7.3	11.5	8.4	9.1	7.4	8.0	6.3	7.3	98	80	81	86	● 0.8
19	45.9	46.6	47.7	46.7	6.2	7.2	4.8	6.1	5.3	5.1	4.8	5.1	75	68	74	72	
20	48.7	50.1	50.9	49.9	2.2	7.3	2.6	4.0	4.8	4.4	4.2	4.5	89	58	75	74	
21	50.6	50.1	50.1	50.3	2.0	6.1	2.0	3.4	4.5	4.6	4.0	4.4	85	66	75	75	
22	50.3	50.6	50.9	50.6	0.8	3.0	2.6	2.1	4.0	4.3	4.6	4.3	82	76	82	80	
23	51.2	53.5	54.9	53.2	2.1	4.6	2.7	3.1	3.7	3.9	4.7	4.1	69	62	84	72	
24	56.0	57.0	58.3	57.1	1.9	1.6	-0.1	1.1	4.2	4.8	4.0	4.3	80	93	87	87	* 0.6
25	56.1	55.0	53.2	54.8	-1.2	3.0	2.6	1.5	3.4	3.7	4.4	3.8	80	66	79	75	
26	51.0	48.8	48.3	49.4	3.0	6.3	6.2	5.2	5.1	5.1	5.8	5.3	90	72	82	81	● 0.3
27	49.2	53.0	56.5	52.9	5.5	7.0	2.2	4.9	5.2	3.9	3.7	4.3	77	52	68	66	
28	59.2	58.9	58.3	58.8	-4.2	2.1	-1.6	-1.2	3.0	3.7	3.2	3.3	91	69	78	79	
29	55.9	53.7	51.9	53.8	-4.0	2.4	-1.1	-0.9	3.2	3.4	3.8	3.5	95	61	90	82	
30	49.2	47.4	46.8	47.8	-3.0	-1.2	-1.1	-1.8	3.0	4.0	3.8	3.6	83	96	90	90	
Közép	750.0	749.8	749.8	749.9	3.6	8.3	5.4	5.8	5.3	5.8	5.7	5.6	86	69	81	79	

A hőmérséklet valódi közepe: +5.6 C° (Normális érték: +4.4 C°) — A légnyomás maximuma: 761.5 mm. 3-án este 9 ó. — A légnyomás minimuma: 739.3 mm. 14-én este 9 órakor. — A hőmérséklet maximuma: +19.4 C° 8-án d. u. 2 órakor (Norm. ért.: +13.8 C°) — A hőmérséklet minimuma: -4.2 C°. 28-án reggel 7 órakor. (Norm. ért.: -4.0 C°) — A hőmérséklet abszolút szélsőségei: +19.9 C° 8-án, és -5.1 C° 29-én. — A nedvesség minimuma: 47% 6-án d. u. 2 ó. (Norm. ért.: 45%.) — A csapadékos napok száma: 7. (Norm. ért.: 12.) — A csapadékok összege 21 mm. (22 évi középérték: 59 mm.) — Elpárolgás november hónapban 17.6 mm.

Jelek magyarázata: kód ☐, eső ●, hó ✖, jégeső ▲, égi háború ⚡, villámlás ⚡, dara △, ónosdó ☁, harmatvíz ☁ jellel jelöltetik, — ny = nyoma.

METEOROLÓGIAI ÉS FÖLDMÁGNESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN,

1886 NOVEMBER HÓNAPBAN.

B.

Nap	Szélirányok és szél erő			Felhőzet				Ozon		Mágnesi elhajlás				Mágnesi intenzitás (N.)			
	7h	2h	9h	7h	2h	9h	kö-zép	éjjel	nap-pal	7h	10h	2h	9h	7h	10h	2h	9h
	reggel	d. u.	este	reg.	d. u.	este				reggel	d. e.	d. u.	este	regg.	d. e.	d. u.	este
1	W ¹	E ¹	E ¹	0	1	0	0·3	0	0	8°10'·1	8°10'·1	8°12'·7	8°10'·8	79·2	77·2	80·1	80·3
2	E ¹	E ¹	E ¹	0	2	0	0·7	0	0	10·6	11·1	14·0	3·7	84·1	80·5	78·6	71·9
3	—	—	—	0	0	0	0·0	0	0	12·1	10·2	12·0	6·0	80·9	74·4	75·5	73·1
4	SE ¹	SE ¹	E ¹	0	0	3	1·0	0	0	11·6	12·6	11·8	6·7	77·3	72·3	70·3	81·1
5	—	E ¹	—	10	2	2	4·7	0	0	11·9	10·5	11·8	9·3	74·8	76·0	70·7	73·3
6	—	E ¹	—	10	0	2	4·0	0	0	12·6	10·6	12·6	8·9	74·9	77·5	74·8	84·3
7	—	—	—	10	10	2	7·3	0	0	11·1	9·4	11·6	8·9	77·5	74·8	74·9	78·6
8	E ¹	W ²	W ¹	3	5	10	6·0	0	0	11·1	8·7	12·3	9·1	81·0	76·3	73·6	78·8
9	—	SE ¹	SE ¹	10	8	10	9·3	0	0	9·7	9·3	12·5	8·7	79·7	76·6	78·6	77·6
10	—	SE ¹	SE ¹	10	9	3	7·3	0	0	11·0	9·8	12·9	9·5	80·4	75·0	75·7	78·6
11	—	SE ¹	SE ¹	10	10	4	8·0	2	0	10·5	9·8	13·4	10·0	80·9	78·8	77·2	79·2
12	SE ¹	SE ¹	S ¹	7	7	10	8·0	0	1	11·3	12·1	15·3	5·8	80·8	75·6	75·6	72·3
13	S ¹	S ¹	—	4	10	10	8·0	4	2	11·6	12·2	14·5	8·7	79·3	74·9	72·8	76·3
14	—	—	—	10	10	2	7·3	7	0	11·0	10·6	13·2	9·9	80·3	78·5	80·8	79·0
15	E ¹	W ⁴	W ¹	8	2	10	6·7	7	8	11·4	10·6	12·9	9·4	80·3	83·0	78·2	79·3
16	—	W ¹	E ²	10	1	5	5·3	9	0	10·4	10·9	12·6	10·5	79·9	79·0	81·0	80·3
17	E ¹	SE ¹	SE ¹	10	10	10	10·0	0	0	10·9	11·2	12·4	6·8	81·5	81·9	80·7	77·1
18	—	SE ¹	W ³	10	8	10	9·3	0	0	9·9	10·8	12·1	10·3	80·3	80·3	80·0	81·3
19	W ⁵	W ⁵	W ⁵	10	8	0	6·0	9	8	10·6	10·9	11·9	10·6	81·5	82·9	82·2	83·0
20	W ³	W ¹	W ²	0	8	0	2·7	9	0	11·1	11·6	12·5	10·8	83·7	79·7	78·1	84·4
21	N ¹	W ²	W ³	4	6	0	3·3	9	8	10·6	11·4	11·8	10·1	79·9	80·3	80·6	80·5
22	W ²	W ¹	NW ¹	9	10	10	9·7	7	0	10·1	10·6	10·8	9·9	82·5	81·5	81·7	80·2
23	W ¹	W ²	W ¹	3	10	10	7·7	0	0	11·1	12·8	12·6	9·9	81·7	84·8	82·1	77·9
24	NW ¹	E ²	—	5	10	0	5·0	7	0	10·4	9·8	13·5	4·2	77·5	77·5	74·5	77·3
25	W ¹	W ¹	W ⁵	1	10	10	7·0	0	7	10·6	12·0	11·5	9·0	79·8	78·8	78·8	80·7
26	W ²	W ²	W ⁶	10	10	10	10·0	10	10	11·1	9·6	11·6	9·6	79·6	81·7	81·2	80·2
27	W ⁶	W ⁶	W ²	9	6	0	5·0	10	10	9·9	10·8	11·8	9·6	81·7	80·7	80·4	80·4
28	W ¹	E ¹	—	0	0	0	0·0	0	0	10·1	9·8	11·4	9·8	80·8	81·2	82·3	81·4
29	W ¹	S ¹	S ¹	0	0	0	0·0	0	0	10·1	10·6	13·2	9·4	81·6	82·0	82·6	77·7
30	—	—	—	10	10	10	10·0	0	0	10·2	10·0	13·7	7°56'·3	80·2	80·9	78·0	87·5
Közép	—	—	—	6·1	6·1	4·8	5·7	3·0	1·8	—	—	—	—	—	—	—	—

A szélirányok eloszlása: N NE E SE S SW W NW — Közép szél erősség: 1·3
százalékokban: 1 0 21 20 8 0 47 3

A szélirányok úgy vannak jelölve, mint Angolországban szokták, u. m. *N.* észak, *S.* dél, *E.* kelet, *W.* nyugot.

Az abszolút vízszintes erő a mágnesi intenzitás (N) skáláriszeiből a következő képlet szerint számítható ki: $H = 2·1077 + (N - 70·0) 0·00052.$

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.